

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiaē, 1697

Cap. XXXIII. De Coactione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

provisi in eadem dispositione, l. *sanctio* 41. & ibi Bart. & Albert. ff. de pen. l. *doli clausula* 119. de V. O. ubi gl. Bart. i. consult. decis. conf. 64. n. 1. l. *alimenta* 16. §. *basilica* 2. ff. de alm. legat. nec comprehendit majora non expressis. cap. *sedes* 15. extra de rescript. Cravett. consil. 95. incipiente *vissu* bñ n. 10. Consil. Arg. cons. 1. lib. 1. n. 47.

IV.

Clausula universalis tantum operatur quoad omnia; quantum particularis quoad singula. l. *si duopleres* 51. in fin. de admin. tut. l. *actione* 65. §. *renunciare* 7. ff. pro socio. l. *qui scit* 25. in princ. ff. de usur. l. *si servus* 66. ff. de acquirend. hered. l. *quoties* 10. C. *famil. heredis* l. 2. C. de quadr. prescript. ibi vel quaslibet alias licet nominatim presentis, & c. Oldend. inter Consil. Marpurg. consil. 5. n. 95. vol. 2.

Limita in renunciationibus: ubi renunciatio generalis & universalis non valet, ut specialis, nisi præcesserint quædam speciales. l. 4. §. 4. si quis caut. jud. ff.

V.

Clausula in fine posita refertur ad omnia præcedentia. l. 1. in fin. C. de liber. præter. l. 3. §. *filius* 2. ff. de liber. & post. ubi clausula in medio posita ad præcedentia, non ad sequentia refertur, c. *inquisitionis* 21. de accusat. Menoch. 2. arbitr. jud. cas. 64. n. 22. Bertazol. lib. 1. decis. conf. 32. n. 39. Myns. lib. 1. res. 6. n. 40.

Limita 1. Si clausula præcedens haberet propriam & specialem determinationem, tunc enim clausula ultimo posita ad eam nunquam refertur, text. in l. *stipulationes commodissimum* 53. l. *doli clausula* 119. de V. O. l. 1. §. *eum qui* ff. de post. l. *sed et si* 26. §. 2. in fin. ubi gloss. ff. ex quibus caus. major. Corn. cons. 200. vol. 3. Lud. Rom. cons. 152.

Limita 2. si præcedentia essent contraria finali clausula, quia tunc ea ad sibi contraria non refertur, l. *si idem cum eodem* 11. ff. de iurad. l. *quoties* 10. C. *famil. heredis* Alex. cons. 117. vol. 1. l. 1. C. de liber. præter.

Limita 3. Ut non fiat relatio, quando ex eâ relatione laederetur intentio partium. Bart. Socin. cons. 21. col. 5.

Limita 4. Si per relationem generalis clausula procedens dispositio redderetur inutilis. l. *cum vulgari* 4. ff. de dot. præleg. Alex. cons. 117. post med. volum. 1.

Limita 5. Si per talem relationem sequeretur absurdum, Abbas in cap. *Ecclesia vestra* de Elect. per illum text. Bart. Socin. in d. cons. 21. vol. 4.

Limita 6. Quando potest diversa ratio assignari, quare non debeat procedere vel fieri relatio. Bart. in l. 1. in fin. per illum text. C. de liber. præter. Corn. cons. 69. col. 2. in fin. vol. 1.

VI.

Clausula consuetæ si penitus omisæ fuerint, habentur pro expressis, Nic. Ant. Gravet. post vestr. libr. 7. cap. 1. n. 34. Gabr. concl. 3. de consuet. lib. 6. n. 35. Intellige si omittantur clausula, quæ sunt de natura contractus quidem, tales tamen ut sine earum expressione satis de contractu constet, adeoque fieri non possit, quin in consequentiam expressi contractus intelligantur;

si enim actus substantialia concerneret clausula, tunc omisæ non veniret extendenda, Gabr. d. concl. 3. n. 27.

Limita: nisi constet de re & solum de jure supplendum sit, & si non suppleretur, periret actus, quod tamen non intenderent agentes, ut periret. exempl. vide apud Hontem. 3. de art. Notar. c. 8. n. 14. cum seq.

De Clausulâ Codicillari
vid. Codicillus.

CAP. XXXII.
De Clementia.

Axioma I.

Clementia pares nos facit DEO, in quantum naturæ nostræ est possibile. gloss. in l. *Imperialem* Cod. de Napt. & in Nov. 8. §. *itaque* Zabarell. cons. 94. in fin. Oldrad. cons. 47.

II.

Humanitatem oportet miscere severitati, imò quoad possunt iudices sine publico detrimento, clementiores esse debent. l. *illicitas* 6. §. *ult.* l. *obseruandum* 19. ff. de offic. præsid. Oldend. cl. 1. act. 2. Ratio: quia misereri delinquentibus vera est iustitia. c. *vera* 15. dist. 45. Et qui putant misericordiam negandam peccantibus, de iustitia nimis præsumunt, & ideo percussu pereunt. Roland. à Vall. cons. 77. in fin. lib. 3. propterea tradidit iustus iudex Deus subditos Principi, ut eos tueatur, custodiat, servet. Cum tutius sit ex benignitate, h. e. remissione præmium expectare, quam de avaritia reddere rationem. Alex. cons. 51. l. 4. Boeckel. de publ. iudic. diag. 6. f. 103.

III.

Benigni Principis est ad Clementiæ commodum, transilire interdum æquitatis terminos, quando sola misericordia est, cui omnes virtutes cedere honorabiliter recusant. Cassiodor. lib. 11. epist. 40. Unde Claudianus:

Ignoscere pulchrum.

Jam misero poenæ genus vidisse peccatum. add. & Aristot. 2. Eth. c. 4. & 4. Eth. cap. 11. Sæpe itaque fit, ut qui clementiæ laudem nimium affectant, in extremum incidunt, quod iis quidem accidere videmus, qui facinorosis hominibus misericordiam debere putant. Quorum misericordiam Ambros. l. 1. offic. & serm. 8. in Ps. 118. v. 2. injustam vocat, quippe quæ iis impenditur, qui malefactorum voluntatem non deposuerunt. Arnisaus lib. 1. de Majest. c. 3. n. 6.

CAP. XXXIII.
De Coactione.

Axioma I.

Paria sunt aliquid fieri coacte vel timore coactionis. l. *novissimè* 7. §. non semper. 1. ibi: Quid si compulsus, aut metu ne compelleretur, auctoritatem tutor accommodaverit, nonne debet esse excusatus. ff. *quod falso tutor. aut. gest.* Ubi tutor excusatur non solum, quod consensum pupillo præstat coactus à iudice, sed etiam si sponte

consensum præstiterit, metuens ne à iudice co-
geretur. Ancharan. in *confl. 159. Rationis. vers.*
quarto, hoc probat. col. 3. Jafon. in l. 2. n. 5. vers.
facit quod tenet. C. de transact. Pacian. cons. 1.
n. 136. cum seqq. Bald. & Dd. in d. l. 7. §. 1.

II.

Coactiones in omni quidem contractu, præ-
sertim tamen matrimonii, difficiles habere solent
exitus, c. cum locum 10. c. requisivit. de sponsal. l.
si patre cogente 22. ff. de rit. nupt. Oldend. inter
Conf. Marp. cons. 4. vol. 2. n. 2.

III.

Coacta voluntas etiam est voluntas, l. si mu-
lier 21. §. 5. ubi Bart. *Quod metus causæ.* Hinc est,
quod contractus metu inito ipso jure subsistant,
& ideo restitutione opus sit. c. tit. *Quod metus*
causæ.

Fallit hæc regula in delictis. Matth. Stephan.
ad *constit. crimin. art. 32. & 40. Carpz. in præf.*
crim. 3. q. 121. num. 63. vid. infr. in cap. Voluntas.
axiom. 34.

IV.

Contumaces cogendi sunt remediis prætoriiis
(1.) pignora cupiendo, (2.) eadem distrahendo,
(3.) multis coercendo. l. 1. §. 3. de *inspic. vent.*

Ita quamvis prætor iuste agat, non tamen sta-
tim cogit prætor iā potestate, vel manu ministro-
rum: sed melius & civilius facit, si per interdi-
ctum aliquem ad ius ordinarium remittat. l. 1.
§. 2. *Sivent. nom. mulier.*

CAP. XXXIV. De Codicillo, Clausula Codicillari.

Axioma I.

Quo casu testamentum valet coram duobus
testibus, eo casu & codicillus.

Ratio: quia Codicillus sequela testamenti est.
Ita ergo Codicillus inter liberos, ad pias cau-
sas, &c. valet coram duobus testibus. Carpzov.
P. 3. C. 4. def. 43.

II.

Cuicumque non competit Testamenti factio
activa, ille Codicillos condere nequit l. 6. §. pe-
nult. & l. 8. §. 1. ff. b. t.

Ratio eadem est, quæ in Axiom. præced. Ex-
emplum est in pupillo, deportato, &c.

Limita ut procedat in illo, qui ob juris impe-
dimentum testamentum condere nequit, secus si
impedimentum sit facti. pr. *Inst. de Codicill.*

III.

Cuicumque non competit testamenti factio
passiva, ille ex Codicillis nihil capere potest.

Ratio est in Axiom. I.

IV.

Quoties persona ad testandum habilis volun-
tatem suam coram testibus, quot ad Codicillum
requiruntur, satis expressit, toties clausula codi-
cillaris subiecta omnia vitia sanat. Sive:

Quicumque defectus non est inhabilitatis nec
voluntatis, ille per clausulam codicillarem sup-
pletur in Testamento.

Ratio: quia sic Testamentum subsistit ut Co-
dicillus. Ad codicillum verò tantum requiritur

habilitas personæ & voluntas coram quinque te-
stibus expressa. l. 11. §. 1. de Leg. 3. Exempla ha-
bet Struv. *Jurispr. Rom. Germ. forens. L. 2. Tit.*
28. §. 4.

CAP. XXXV. De Cogitatione.

Axioma I.

Cogitationis potnam nemopati cogitor. l. 18.
de pen. cap. cogitatio. 20. dist. 1. de panir. l. item
apud Labeonem 15. §. abduxisse de injur. l. 5. in
fin. quod quisq. jur. Arnif. lib. 3. cap. 6. de Majest.
vid. C. A. de privat. delict. n. 13. Bachov. 2 D. 32.
tb. 1. lit. H.

Ratio, quia sola cogitatio non est delictum,
Jul. Clar. in *prax. crim. §. fin. q. 91. Jac. Cujac. 8.*
obs 22. Innocentia enim & incogitantia sæpius
involuntaria produnt. Et propositum in mente
retentum nisi actu infecto nihil operatur, Bœ-
ckel. de publ. judic. diquis 4. f. 55.

Limitationis loco nota, quod hoc procedat
in cogitatione nuda; at ubi ad actum aliquem
pervenit, fallit hæc regula in criminibus exce-
ptis. l. 5. §. 4. C. ad L. Jul. Majest. vid. plur. in
lib. 1. c. 44. Axiom. 7.

II.

Quotiescunque internæ mentis cogitationes
se ullâ ratione exterius exserunt, toties ad obje-
ctum Jurisprudentiæ spectant & possunt puniri.
Quia eatenus ius illis applicari potest. Exempli
est in l. 6. C. de his, qui ad Ecclesi. confug. & in l. 5.
C. ad L. Jul. Majest.

Limit. puniuntur tamen non ordinariè, sed
saltem extraordinariè. Carpz Pr. *Crim. Part. 1.*
Quæst. 17. n. 13.

CAP. XXXVI. De Cognitione.

Ad cognoscendam qualitatem contractus
non attenditur nomen, sed id quod convenit
contractui post Purpurat. Neviz. *Natt. & alios*
Menoch. lib. 3. præf. 105. n. 11. v. c. Concessio facta
sub nomine & titulo Emphyteusis non illico
infert Emphyteusin, nisi clare & specificè aliunde
probetur. post Raudens. Belsold. in *thesaur.*
præf. sub voce Hofgut. p. 416. Mantio. lib. 2. de
tacit. & ambig. convent. tit. 3. n. 12.

De Collateralibus vid. Rubr.

Successio ab Intestato.

CAP. XXXVII. De Collatione bonorum.

Axioma I.

Quæcunque ab illo, cui succeditur, non sunt
profecta, ea non conferuntur l. ult. C. b. t.

Ratio: quia illa non inducunt inæqualitatem,
propter quam tollendam introducta collatio.

Exempl. ita ergo non conferuntur dona ba-
ptismalia, das *Vaten-Geld*. Brunnem. ad l. 1. ff.
b. t. n. 23. sicut nec bona castrensia l. 95. l. 1. ff.
n. 15. b. t. & ideo nec feuda.

Am-